

DOI <https://doi.org/10.32782/3041-1297/2024-2-25>

Т. О. Белкова

Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9357-8941> – Т. О. Белкова

 belkovato@ukr.net

КОМПОНЕНТНИЙ СКЛАД ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Епоха глобального погіршення стану здоров'я населення України посилює потребу у відродженні природних підходів до вирішення проблем здоров'я, зростання попиту на послуги фізичної реабілітації зумовлює потребу у кваліфікованих фахівцях, здатних розробляти та застосовувати новітні комплексні оздоровчо-реабілітаційні технології відновлення, зміцнення та збереження здоров'я різних соціально-демографічних груп населення. Важливим результатом професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язберігаючого освітнього середовища є готовність здобувачів до здійснення здоров'язберігаючої діяльності. Це визначається багатьма факторами, найважливішими з яких є система методів і цілей, наявність професійних знань і вмінь, а також безпосередня спрямованість майбутнього фахівця з фізичної реабілітації на професійну діяльність, у процесі якої найактивніше формуються потреби, інтереси та мотиви до здобуття істотних, значущих і сучасних знань і вмінь. Одним із найскладніших завдань вивчення готовності до професійної діяльності є виявлення її основних компонентів, іншими словами, її структури.

Метою даної статті є визначення компонентного складу готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища.

Методологія. Систематизація та вивчення наукових публікацій, аналіз наукової та навчально-методичної літератури, Інтернет-джерел, розкриття основних визначень досліджуваної проблеми, узагальнення та висновки.

Наукова новизна нашого дослідження полягає в тому, що в структурі професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища ми виділяємо мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний та рефлексивний компоненти. При визначенні критеріїв сформованості здоров'язбережувального освітнього середовища як світоглядної орієнтації майбутніх фахівців з фізичної реабілітації було обрано: стимулювально-регулятивний (ціннісний) критерій за мотиваційно-ціннісним компонентом, когнітивно-дієвий (гносеологічний) критерій за когнітивним компонентом, здоров'язбережувальний (організаційно-конструктивний) критерій за операційно-діяльнісним компонентом та особистісно-рефлексивний (оцінно-рефлексивний) критерій за рефлексивним компонентом. Для кожного критерію визначено низку показників та рівнів професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища: високий (особистісно-усвідомлювальний), достатній (настановчо-дієвий), середній (реконструктивний), низький (ознайомлювальний).

Висновки. Автор статті приходять до висновку, що готовність майбутнього фахівця з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища є результатом професійної підготовки здобувача вищої освіти до ролі керівника, координатора та організатора здоров'язбережувального процесу у закладі освіти, який виражається у здатності сформувати здоров'язбережувальне освітнє середовище для учасників освітнього процесу в здоров'язбережувальному освітньому просторі вишу.

Ключові слова: здоров'я, освітній процес, готовність, структура, компонент, майбутній фахівець з фізичної реабілітації, здоров'язбережувальне освітнє середовище.

COMPONENT COMPOSITION OF THE READINESS OF FUTURE PHYSICAL REHABILITATION SPECIALISTS TO FORM A HEALTH-PROTECTING EDUCATIONAL ENVIRONMENT

The era of global deterioration of the health of the population of Ukraine increases the need for the reveal of natural approaches to solving health problems, the growth of demand for physical rehabilitation services determines the need for qualified specialists who are able to develop and apply the latest comprehensive health and rehabilitation technologies for restoring, strengthening and preserving the health of various socio-demographic groups of the population. An important result of the professional training of future physical rehabilitation specialists for the formation of a health-preserving educational environment is the readiness of applicants to carry out health-preserving activities. This is determined by many factors, the most important of which are the system of methods and goals, the availability of professional knowledge and skills, as well as the direct focus of the future physical rehabilitation specialist on professional activity, in the process of which the needs, interests and motives for acquiring essential, significant and modern knowledge and skills are most actively formed. One of the most difficult tasks of studying readiness for professional activity is to identify its main components, in other words, its structure.

The purpose of this article is to determine the component composition of the readiness of future physical rehabilitation specialists to form a health-preserving educational environment.

Methodology. Systematization and study of scientific publications, analysis of scientific and educational and methodological literature, Internet sources, disclosure of the main definitions of the problem under study, generalizations and conclusions.

The scientific novelty of our study lies in the fact that in the structure of professional training of future physical rehabilitation specialists to form a health-preserving educational environment, we distinguish motivational-value, cognitive, operational-activity and reflective components. When determining the criteria for the formation of a health-preserving educational environment as a worldview orientation of future physical rehabilitation specialists, the following were selected: a stimulating and regulatory (value) criterion for the motivational and value component, a cognitive and action (epistemological) criterion for the cognitive component, a health-preserving (organizational and constructive) criterion for the operational and activity component, and a personal and reflective (evaluative and reflective) criterion for the reflective component. For each criterion, a number of indicators and levels of professional training of future physical rehabilitation specialists for the formation of a health-preserving educational environment are determined: high (personally conscious), sufficient (instillation-effective), average (reconstructive), low (familiarization).

Conclusions. The author of the article concluded that the readiness of a future physical rehabilitation specialist to form a health-preserving educational environment is the result of the professional training of a higher education student for the role of a leader, coordinator and organizer of a health-preserving environment. process in an educational institution, which is expressed in the ability to form a health-preserving educational environment for participants in the educational process in the health-preserving educational space of a higher educational institution.

Key words: health, educational process, readiness, structure, component, future physical rehabilitation specialist, health-preserving educational environment.

Постановка проблеми та її зв'язок із науковими та практичними завданнями. Сучасні трансформації в українському суспільстві особливо торкнулися сфери освіти та професійних відносин. Система вищої освіти зазнає кардинальних змін і отримує соціальне замовлення на спеціалістів нового профілю, в тому числі на професію фахівця з фізичної реабілітації (фізіотерапевта та ерготерапевта). Поступово формується новий інноваційний тип фахівця, орієнтованого на високий професіоналізм та ділову активність.

Розвиток фізичної реабілітації як науки та навчальної дисципліни зумовлений тим, що в суспільстві виникла нагальна потреба у всебічному

дослідженні процесів розвитку здоров'я людини (формування, лікування, відновлення), етапів управління здоров'ям (утримання, збереження, відтворення) загалом та її окремих компонентів (фізична, психічна, репродуктивно-виробнича тощо) та визначення видів професійної реабілітації (соціальної, терапевтичної та фізичної, психічної, педагогічної) [11, с. 394].

Є. Н. Приступа і А. С. Вовканич зазначають, що «питання розбудови сучасної системи фізичної реабілітації досить відкрито і гостро стоїть перед нашим суспільством». Автори вважають, що «одним з найважливіших питань цього процесу є, безперечно, підготовка кадрів, які б становили

ї кісткяк». На їх думку, «потрібні фахівці, робота яких не зводилася б до простого механічного виконання певного комплексу вправ, а фахівці, які мали б достатньо знань для проведення самостійних обстежень, творчого вибору того чи іншого комплексу реабілітаційних методик (або розробки його для конкретного пацієнта), які мали б достатній запас практичних навичок та були би здатними підготувати свого пацієнта до життя у нових для нього умовах» [9, с. 94].

Професіоналізм фахівця із фізичної реабілітації виявляється у професійній діяльності, а саме розробці та застосуванні новітніх комплексних оздоровчо-реабілітаційних технологій для відновлення, зміцнення та збереження здоров'я різних соціально-демографічних груп населення. Сутністю цієї діяльності є дії (спілкування, діалог, взаємодія), засновані на системах цінностей і морально-етичних орієнтаціях, що визначають загальнолюдські права та визначають основні свободи людини [8, с. 260].

Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язберігаючого освітнього середовища нині є важливим етапом кваліфікованого відновлення, корекції та підтримки рухових функцій організму та однією з актуальних проблем, яка досліджується на фоні підвищеної уваги науковців до формування фахівця нової генерації у системі неперервної освіти – освіти протягом усього життя. Соціалізація здобувачів освіти в процесі професійної підготовки передбачає перебудову всього способу життя, розширення й ускладнення суспільних відносин, особливо в умовах воєнного стану [10, с. 260].

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної проблеми. Аналіз літератури з проблем професійної підготовки майбутніх фахівців дозволив встановити взаємозв'язок професійної діяльності фахівця з процесом його підготовки та станом готовності до її здійснення. Він виявляється у наступності та взаємозумовленості функцій цих педагогічних систем (підготовка виступає засобом формування готовності до діяльності, готовність є результатом і показником якості підготовки та реалізується, перевіряється в діяльності; діяльність виступає метою підготовки і водночас виконує функції її регулювання й корекції) [3, с. 182].

Дослідження багатьох науковців, проведені у закладах вищої освіти, свідчать на те, що визначення різних структурних компонентів готовності фахівців у сфері реабілітації залежить від виду майбутньої професійної діяльності.

Так, у структурі готовності майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії до роботи з від-

новлення здоров'я спортсменів О. В. Базильчук виділяє чотири структурні компоненти: мотиваційний (оволодіння цілісним змістом діяльності шляхом формування перспективних, внутрішньо вмотивованих ліній, дій, соціальних установок, інтересів, потреб і мотивів); науково-теоретичний (професійно орієнтовані знання, якими повинен оволодіти майбутній фахівець із фізичної терапії, ерготерапії); процесуальний (синтез професійно орієнтованих умінь і навичок, якими повинен оволодіти майбутній фахівець із фізичної терапії, ерготерапії); особистісний (професійно значущі якості, якими повинен оволодіти майбутній фахівець із фізичної терапії, ерготерапії) [1, с. 12].

У дослідженні Н. О. Белікової готовність майбутніх фахівців із фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної діяльності розглядаються як інтегративне утворення особистості, що складаються з мотиваційного, когнітивного, операційно-діяльнісного й рефлексивно-аналітичного структурних компонентів. Мотиваційний компонент характеризує наявність у студента мотивації до професійного навчання, яке дозволить йому здійснювати здоров'язбережувальну діяльність; когнітивний компонент відображає наявність у студентів сукупності професійно орієнтованих знань, необхідних для здійснення здоров'язбережувальної діяльності; операційно-діяльнісний компонент характеризує наявність у студента проектувально-конструктивних, виконавських та аналітико-рефлексивних умінь і навичок здійснення здоров'язбережувальної діяльності; рефлексивно-аналітичний компонент відображає наєвність у студента соціальної креативності та здатності до самоосвіти й саморозвитку для ефективного здійснення здоров'язбережувальної діяльності [2, с. 16].

У роботі Ю. В. Копчинської у структурі психологічної готовності до професійної діяльності фахівців з фізичної реабілітації (терапії), виділено мотиваційний (система соціальних норм і цінностей, особистісні нахили й емоції, риси характеру, потреба успішно виконувати поставлене завдання, інтерес до діяльності, вміння знайти необхідні ресурси для виконання поставленого завдання, прагнення досягти успіху й показати себе з найкращої сторони, що визначають здатність людини протистояти тиску зовнішніх обставин самостійно, відповідально з опорою на власні можливості), когнітивний (система знань, необхідних для успішної діяльності фахівця з фізичної реабілітації) та особистісний (система особистісних характеристик ставлення особистості до себе (самосприйняття, самоцінність, самоповага тощо), відповідний настрій, що забез-

печую ефективну професійну діяльність) компоненти [5, с. 485].

Вивчення психолого-педагогічної, методичної літератури та різноманітних наукових розробок з проблем професійної освіти реабілітаційного спрямування свідчить про те, що, незважаючи на численні пошуки, професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища потребує додаткових досліджень.

Мета дослідження – визначення компонентного складу готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища.

Методологією в нашому дослідженні виступає систематизація та вивчення наукових публікацій, аналіз наукової та навчально-методичної літератури, Інтернет-джерел, розкриття основних визначень досліджуваної проблеми, узагальнення та висновки.

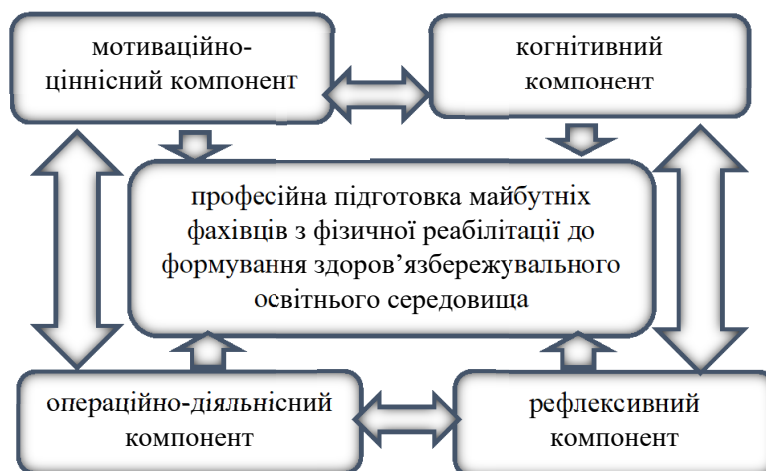
Виклад основного матеріалу дослідження. Професійну підготовленість майбутнього вчителя фізичної культури до формування здоров'язбережувального середовища у своєму дослідженні ми розглядали як результат професійної орієнтації, професійного самовизначення і професійної ідентифікації; як результат професійної освіти і самоосвіти, професійного виховання і самовиховання. Професійна підготовленість перебуває в єдності зі спрямованістю на професійну здоров'язбережувальну діяльність і стійкими настановами на працю майбутнього реабілітолога [4, с. 68].

Зробивши аналіз нами запропонована конструкція, яка представлена інтегративними, логічно взаємопов'язаними складовими, містить такі структурні компоненти професійної підго-

товки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний, рефлексивний. Виходячи із цього, мотиваційно-ціннісний компонент відображає систему ціннісних орієнтацій та професійно-особистісну мотивацію; когнітивний компонент представлений професійними знаннями та фаховими вміннями й навичками для якісного виконання відновлювально-реабілітаційної діяльності; операційно-діяльнісний компонент охоплює професійно значущі якості, зокрема емпатію, чуйність, толерантність тощо, та комунікативні здібності під час роботи з пацієнтами-клієнтами; рефлексивний компонент містить здатність до аналітичної діяльності та саморозвитку на основі рефлексії, що зображено на рис. 1.

Зазначені компоненти професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища є взаємозумовленим явищем, яке через системний взаємозв'язок його внутрішніх складових являє собою цілісне утворення. Однак, кожен компонент професійної культури представлений тими чи іншими елементами, які можуть розглядатись як окрема одиниця і потребувати окремого наукового вивчення.

У нашому дослідженні мотиваційно-ціннісний компонент відбивається в усвідомленні ціннісного ставлення до діяльності, яка спрямована на зміцнення та збереження здоров'я, формування здоров'язбережувального освітнього середовища. Для оцінки рівнів готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної професійної діяльності було обрано стимулювально-регулятивний критерій (ціннісний) за мотиваційно-ціннісним компонентом, який міс-

Рис. 1. Компоненти професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища

тять об'єктивне уявлення про мотивацію майбутнього фахівця з фізичної реабілітації до професійної діяльності, спрямованої на формування здоров'язбережувального освітнього середовища, взаємодії з учасниками освітнього процесу тощо.

Когнітивний компонент передбачав наявність у майбутніх фахівців з фізичної реабілітації стійких знань, умінь і професійних навичок щодо формування здоров'язбережувального освітнього середовища; знання в галузі формування здоров'я та безпеки життєдіяльності; наявність досвіду роботи у сфері збереження і відновлення здоров'я та формування культури здоров'я. Для оцінки рівнів готовності було обрано когнітивно-дієвий (гносеологічний) критерій за когнітивним компонентом, який включав усвідомлення формування здоров'язбережувального освітнього середовища, а саме: набуття здоров'язбережувальних, нормативно-правових знань; методи оцінки стану оздоровчого середовища закладу; про організацію здоров'язбережувального освітнього процесу, наявність знань про норми дозування навантажень у оздоровчо-реабілітаційній діяльності; про дотримання професійної етики, вміння вирішувати конфліктні ситуації.

Операційно-діяльнісний компонент передбачав оволодіння методичними та практичними прийомами використання знань з метою оволодіння способами діяльності, формування умінь і навичок з організації та управління формуванням здоров'язбережувального освітнього середовища закладу. Для оцінки рівнів готовності обрано здоров'язбережувальний (організаційно-конструктивний) критерій за операційно-діялісним компонентом. З його допомогою оцінювалися вміння, навички та досвід здоров'язбережувальної діяльності. Зазначений критерій передбачав оцінку конструктивної функції майбутніх фахівців з фізичної реабілітації щодо організації, побудови та управління освітнім процесом з урахуванням виховних і корекційних засобів, вміння реалізувати здоров'язбережувальну діяльність, спрямовану на формування здоров'язбережувального освітнього середовища.

Важливим у структурі професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язбережувального освітнього середовища був рефлексивний компонент. Для визначення рівня готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища було обрано особистісно-рефлексивного (оцінно-рефлексивний) критерій за рефлексивним компонентом, що характеризувався можливістю здійснювати діагностику здоров'я здобувачів, урахувати особливості

їх емоційного стану реалізувати рефлексію професійної діяльності на основі самоаналізу, об'єктивної самооцінки та самовдосконалення.

Для кожного критерію було визначено низку показників.

Показники прояву стимулювально-регулятивного (ціннісного) критерію готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища: наявність саморегуляції власного стану; наявність емоційної стабільності; наявність психологічного комфорту; переконаність у необхідності регуляції соціальних відносин; наявність мотивації щодо здоров'язбереження.

Показники прояву когнітивно-дієвого (гносеологічного) критерію готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища: обізнаність у проблемах здоров'язбереження, що виявляється в умінні, звичці та самостійності виконання оздоровчих заходів; переконаність у необхідності саморозвитку та самовдосконаленні особистої культури здоров'я як світоглядної орієнтації; наявність інтересу до вивчення питань здоров'язбереження, потреба в поглибленні знань; усвідомлення ролі здорового способу життя у збереженні здоров'я; рівень знань з основ профілактики захворювань, здоров'язбережувальних технологій та оздоровчих заходів.

Показники прояву здоров'язбережувального (організаційно-конструктивного) критерію готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища: об'єктивна оцінка свого фізичного здоров'я; наявність розвинених фізичних якостей; підтримка активного фізичного стану; вміння розробки індивідуальної оздоровчої системи; організація щоденної самостійної здоров'язбережувальної діяльності.

Показники прояву особистісно-рефлексивного (оцінно-рефлексивного) критерію готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища: нормальний рівень власної тривожності; відповідна адекватна реакція на дії оточуючих, у різних життєвих ситуаціях; ціннісне ставлення до здоров'я (орієнтованість на здоров'язбереження); наявність морально-вольових якостей; працездатність організму.

Проаналізувавши дослідження науковців та враховуючи специфіку досліджуваного напрямку, ми визначили наступні рівні професійної підготовки майбутніх фахівців до формування здоров'язбережувального освітнього середовища: високий (особистісно-усвідомлювальний),

достатній (настановчо-дієвий), середній (реконструктивний), низький (ознайомлювальний). Ступінь прояву кожної ознаки оцінювали 5 експертів за 4-х бальною шкалою. Так, за ступенем її прояву умовно встановлено цифрові показники: ознака виявляється яскраво – 4 бали; достатньо – 3 бали; середньо – 2 бали; слабо – 1 бал.

Отже, вирішення проблеми збереження та зміцнення здоров'я всіх учасників освітнього процесу в сучасних умовах інтенсифікації освіти можливе шляхом формування здоров'язбережувального простору. Функціонування здоров'язбережувального освітнього середовища у закладі вищої освіти дозволить контролювати показники індивідуального розвитку, прогнозувати можливі зміни особистого здоров'я та проводити відповідні психолого-педагогічні, корекційні, реабілітаційні заходи для забезпечення здоров'язбереження всіх учасників освітнього процесу закладу вишу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Під час дослідження визначено і надано характеристику компонентному складу готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища

У структурі готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища виокремлено мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний, рефлексивний компоненти. Для кожного критерію визначено низку показників та рівнів професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища: високий (особистісно-усвідомлювальний), достатній (настановчо-дієвий), середній (реконструктивний), низький (ознайомлювальний).

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у обґрунтуванні організаційно-педагогічних умов професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища.

Список літератури:

1. Базильчук О.В. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Хмельницький, 2019. 610 с.

2. Белікова Н.О. Підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної діяльності: теорія та методика : монографія. Київ : ТОВ «Козарі», 2012. 584 с.

3. Белікова Н.О. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної діяльності : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Луцьк, 2012. 586 с.

4. Богатов А.О. Компоненти і критерії підготовленості майбутніх учителів фізичної культури до формування здоров'язбережувального середовища. *Наука і освіта*. 2016. № 1. С. 67–72. URL: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2016-1-15>.

5. Копочинська Ю.В. Теоретичні і методичні засади формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії в закладах вищої освіти : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 571 с.

6. Кочерга Є.В. Розвиток здоров'язбережувальної компетентності вчителів хімії в закладах післядипломної освіти : дис. ... канд. пед. наук (д-р філософ.) : 13.00.04 ; Інститут вищої освіти НАПН України, Київ, 2021. 321 с.

7. Кравченко І. П. Формування готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи зі спортсменами водних видів спорту у процесі фахової підготовки: дис. ... д-ра філософії: 011. Полтава, 2022. 275 с. URL: http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/kravchenko-i._p._.pdf.

8. Практична складова освітньої програми майбутнього фахівця в умовах воєнного стану в Україні: особливості, пріоритети, перспективи: Збірник тез за результатами практичної складової освітніх програм / За заг. ред. А.М. Старевої. Випуск 2. Миколаїв : МІРЛ та МФК Університету «Україна», 2023. 469 с.

9. Приступа Є.Н., Вовканич А.С. Роль і місце фахівця з фізичної реабілітації в системі охорони здоров'я населення. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2011. № 9. С. 92–96.

10. Твердохлебова Ю., Красілов А., Ляной М. Компоненти готовності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту використовувати технології відновлення здоров'я у професійній діяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2020, № 10(104). С. 259–269. URL: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2020.10/259-269>.

11. Fastivets A., Emetc A., Zhamardiy V., Skrynnyk Y., Kvak O., Kabatska O. (2023). Essence and structure of the integration-functional model of natural and scientific training of future specialists in physical therapy and occupational therapy. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, Vol. 14(2). 394–403.

References:

1. Bazilchuk, O. V. (2019). *Teoretychni i metodychni zasady profesiyanoi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv z fizychnoyi terapiyi, erhoterapiyi do roboty z vidnovlennya zdorov'ya sportshmeniv* [Theoretical and methodological principles of professional training of future specialists in physical therapy, occupational therapy for work on restoring the health

of athletes]: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04. Khmelnytskyi. 610 s. [in Ukrainian].

2. Belikova, N. O. (2012). Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi reabilitatsii do zdoroviazberezhuvalnoi diialnosti: teoriia ta metodyka [Training of future specialists in physical rehabilitation to health-care-saving activity: theory and methodology]. Kyiv: Kozari Ltd. [in Ukrainian].

3. Belikova, N. O. (2012). Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv z fizychnoyi reabilitatsiyi do zdorov"yazberezhuval'noyi diyal'nosti [Theoretical and methodological principles of training future specialists in physical rehabilitation for health-preserving activities]: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04. Lutsk. 586 s. [in Ukrainian].

4. Bogatov, A. O. (2016). Skladovi ta kryteriyi hotovnosti maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury do formuvannya zdorov"yazberihayuchoho seredovyscha. *Nauka i osvita*. [Components and criteria of readiness of future physical education teachers for the formation of a health-preserving environment]. *Science and Education*. № 1. pp. 67–72. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2016-1-15> [in Ukrainian].

5. Kopochynska, Yu. V. (2021). Teoretychni i metodychni zasady formuvannya profesiinoi identychnosti maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi terapii, erhoterapii v zakladakh vyschoi osvity [Theoretical and methodical principles of formation of professional identity of future specialists in physical therapy, occupational therapy in institutions of higher education]: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04. Kyiv: NPU imeni M. P. Drahomanova, 571 s. [in Ukrainian].

6. Kocherga, E. V. (2012). Rozvytok zdorov"yazberezhuval'noyi kompetentnosti vchytelya khimiyi zakladiv pislyadyplomnoyi osvity: dys. ... kandydata pedahohichnykh nauk (doktora filosofiyi): [Development of health-preserving competence of chemistry teachers in postgraduate education institutions]: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04. Institute of Higher Education of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv. 321 s. [in Ukrainian].

7. Kravchenko, I. P. (2022). Formuvannya hotovnosti maybutnikh fakhivtsiv z fizychnoyi reabilitatsiyi do roboty zi sport-smenamy vodnykh vydiv sportu u protsesi fakhovoyi pidhotovky: [Formation of readiness of future specialists in physical rehabilitation to

work with athletes of water sports in the process of professional training]: dys. ... d-ra philosophy: 011. Poltava. 275 s. Retrieved from: http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/kravchenko-i._p._.pdf. [in Ukrainian].

8. Praktychna skladova osvitynoyi prohramy maybutn'oho fakhivtsya v umovakh voyennoho stanu v Ukrayini: osoblyvosti, priorytety, perspektyvy: [Practical component of the educational program of a future specialist in conditions of martial law in Ukraine: features, priorities, prospects: Collection of theses based on the results of the practical component of educational programs] / General editor A.M. Stareva. Issue 2. Mykolaiv: MIRL and IFC of the University «Ukraine» 2023. 469 s. [in Ukrainian].

9. Prystupa, E. N., & Vovkanych, A. S. (2011). Rol' i mistse fakhivtsya z fizychnoyi reabilitatsiyi v systemi okhorony zdorov"ya. *Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu* [The role and place of a physical rehabilitation specialist in the public health system]. *Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports*. № 9. pp. 92–96. [in Ukrainian].

10. Tverdokhlebova, Yu., Krasilov, A., & Liannyo, M. (2020). Skladovi hotovnosti maybutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannya i sportu do vykorystannya ozdorovchyykh tekhnolohiy u profesiyniy diyal'nosti. *Pedahohichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyi tekhnolohiyi* [Components of the readiness of future physical education and sports specialists to use health restoration technologies in professional activities]. *Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, № 10 (104). pp. 259–269. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2020.10/259-26911> [in Ukrainian].

11. Fastivets, A., Emetc, A., Zhamardiy, V., Skrinnik, Y., Kvak, O., & Kabatska, O. (2023). Sutnist' ta struktura intehratsiyno-funktsional'noyi modeli pryrodnycho-naukovoyi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv z likuval'noyi fizkul'tury ta erhoterapiyi. [Essence and structure of the integration-functional model of natural and scientific training of future specialists in physical therapy and occupational therapy]. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, Vol. 14(2). 394–403. [in Ukrainian].

© Т. О. Белкова, 2024

Науково-методична стаття

Надійшла до редакції 03.12.2024

Прийнято до публікації 18.12.2024